

עירובין פרק שביעי חלון

(עירובין עו, א)

משנה:

חלון שבין שתי חצירות ארבעה על ארבעה; בתוך עשרה (מפרש בגמרא שיהא קצת הימנו ואפילו משהו בתוך עשרה לקרקע) - מערבין שנים (שני עירובין אלו לעצמן ואלו לעצמן ואסורין זו עם זו), ואם רצו מערבין אחד (עירוב אחד שיתנו אלו עירובן באחרת ויערב עמהן ויהיו כאחד); פחות מארבעה על ארבעה, או למעלה מעשרה (פחות מארבע - לאו פתח הוי; למעלה מעשרה נמי: דאילו כל הכותל אינו גבוה יותר הוי מחיצה מעלייתא, הלכך כשאין כלום מן החלל בתוך עשרה - לאו פתח הוא) - מערבין שנים ואין מערבין אחד (ואסורות זו עם זו דרך ראש הכותל ודרך אותו חלון ודרך חורים וסדקים).

גמרא:

לימא תנן סתמא - כרבי שמעון בן גמליאל, דאמר (בפירקא קמא בברייתא בגמרא): 'כל פחות מארבעה - כלבוד דמי'. אפילו תימא כרבנן; עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי שמעון בן גמליאל אלא לענין לבודין, אבל לענין פתחא - אפילו רבנן מודו דאי איכא ארבעה על ארבעה - חשיב, ואי לא - לא חשיב.

פחות מארבעה [על ארבעה או למעלה מעשרה מערבין שנים ואין מערבין אחד]: פשיטא! כיון דאמר ארבעה על ארבעה בתוך עשרה, ממילא אנא ידענא דפחות מארבעה ולמעלה מעשרה לא! הא קא משמע לן: טעמא דכוליה למעלה מעשרה, אבל מקצתו בתוך עשרה - מערבין שנים, ואם רצו מערבין אחד (דאי מרישא - הוה אמינא: כולו בתוך עשרה בעינן). תנינא להא! דתנו רבנן: 'כולו למעלה מעשרה ומקצתו (אפילו משהו) בתוך עשרה, כולו בתוך עשרה ומקצתו למעלה מעשרה - מערבין שנים, ואם רצו מערבין אחד'; השתא כולו למעלה מעשרה ומקצתו בתוך עשרה אמרת מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד, כולו בתוך עשרה ומקצתו למעלה מעשרה מיבעיא? זו ואין צריך לומר זו קתני.

אמר רבי יוחנן: חלון עגול - צריך שיהא בהיקפו עשרים וארבעה טפחים (דבלאו הכי לא מצית למינקט בגוויה חלון מרובע ארבעה על ארבעה: כל חלון עגול בתחתיתו אמצעיתו נמוך ומאמצעיתו לכאן ולכאן הוה מגביה והולך), ושנים ומשהו מהן בתוך עשרה, שאם ירבענו נמצא משהו בתוך עשרה (וצריך לזה שיהיו שני טפחים ומשהו אורך מהיקפו בתוך עשרה, מאמצעו לכאן וטפח ומאמצעו לכאן טפח, ועוד משהו: משום דכי מרבעינן ליה - מדלינן ליה מיניה שני טפחים מן ההיקף עגול שבין קרן לקרן לכל צד דסתמינן להו ומוקמינן לה אריבועא, ונמצא אותו משהו הנשאר בסוף עשרה על פני רוחב החלון, כדאמר לקמן: 'רבעא מגו עגולא - פלגא בעית לדלוי', כלומר: חצי מדה הנותרת בריבוע ריבוע העגול עליו, והיקף המרובע ט"ז, נמצא העגול רבה עליו שמונה - הרי שני טפחים לכל צד). מכדי כל שיש בהיקפו שלשה טפחים יש בו ברוחבו טפח, בתריסר סגיא!?

(עירובין עו, ב)

הני מילי בעיגולא, אבל בריבועא בעינן טפי (כדת רוחב דבר עגול הוי טפח, ודת רוחב עגול אין רחבו אלא באמצעו, ואנן - רוחב ארבעה כדת מרובע בעינן: שרחב בדפנותיו כמדת אמצעו);

מכדי כמה מרובע יתר על העגול? - רביע? בשיתסר (היקף) סגיא (ארבעה היקף לכל רוח דמרובע)! הני מילי (דסגי באטפויי ריבועא למיהוי שיתסר) - עיגולא דנפיק מגו ריבועא (כגון חלון מרובע ארבעה על ארבעה - היקפו שיתסר, ואי מעגלת מגואי - דאין רוחב ארבעה אלא באמצעו - אית ליה היקפא תריסר, וטפי עליה [12-16=4] מרובע [היקף 16] - רביע [4 מתוך 16]), אבל ריבועא דנפיק מגו עיגולא בעינן טפי; מאי טעמא? - משום מורשא דקרנתא (אבל הכא דבעית למינקט ריבוע ארבעה על ארבעה והיקפה שיתסר - ארבעה לכל רוח בגו עיגולא, לבד מאי דמדלית מעגולא - בעי היקפא טפי, כדי למנקט בגוויה מורשי דריבועא דהוי ארבעה הן ואלכסונו);

מכדי כל אמתא בריבוע - אמתא ותרי חומשי באלכסונוא; בשיבסר נכי חומשא סגיא (וסגי ליה להאי עגולא בפותיא דארבעה טפחים ואלכסונוא בעיגולא, וכל דבר עגול שוה מדת אלכסונו למדת אמצעו, דהא אין לו זווית; כמה בעי למיהוי פותיה? - ארבעה ותמני חומשי, דהוו להו חמשה ותלת חומשי, וכי מקפת לעיגולא דהאי שיעורא, כמה הוה היקפא? חמיסר פושכי ותשעה חומשי, דהוו להו שיבסר נכי חומשא) ! ?

רבי יוחנן אמר כי דייני דקיסרי, ואמרי לה כרבנן דקיסרי, דאמרי: עיגולא מגו ריבועא - ריבועא; ריבועא מגו עיגולא - פלגא (בעי למשקל מיניה פלגא דהאי שיעורא דפייש, דהיינו תילתא: דמעיקרא דהוו להו תמניא מעשרים וארבעה, ופשו להו שיתסר, דסבירא להו דכל אלכסונוא הכי הוי) .

פחות מארבעה על [ארבעה או למעלה מעשרה מערבין שנים ואין מערבין אחד]: אמר רב נחמן: לא שנו (דבעינן תוך עשרה) אלא חלון שבין שתי חצירות אבל חלון שבין שני בתים - אפילו למעלה מעשרה נמי אם רצו לערב מערבין אחד; מאי טעמא? - ביתא כמאן דמלי דמי. איתיביה רבא לרב נחמן: 'אחד לי חלון שבין שתי חצירות ואחד לי חלון שבין שני בתים ואחד לי חלון שבין שתי עליות ואחד לי חלון שבין שני גגין' (ואליבא דרבנן דאמרי לקמן: כשם שדירין חלוקין למטה כך חלוקין למעלה: דלא מצי לסלטל מגג זה לאידך בלא עירוב) ואחד לי חלון שבין שני חדריים - כולן ארבעה על ארבעה בתוך עשרה' ! ?

תרגומא אחצירות (תרגמא להאי 'בתוך עשרה' דקתני - משום חצירות) . והא 'אחד לי' קתני (אלמא כולן שוין) ?

תרגומא (תרגמא לאחד לי' דמשמע דכולן שוין) אאבעה על ארבעה.

בעא מיניה רב אבא מרב נחמן: לול (ארובה בקרקעית העליה, והעליה גבוה מקרקע הבית) הפתוח מן בית לעלייה (של שני בני אדם), צריך סולם קבוע להתירו או אין צריך סולם קבוע להתירו? כי אמרינן 'ביתא כמאן דמלי דמי' (והוי כמאן דלא גבוה עשרה, ואין צריך סולם קבוע להיות שם במקום הפתח להתירן לערב זה עם זה), 'גירסת רש"י: או לא אמרינן 'כמאן דמלי' ובעי סולם למיהוי כפתחא ביניהן, כדאמרינן ב'כיצד מעברין' (לעיל דף נטב): 'סולם - תורת פתח עליו', הני מילי [אם תמצי לומר אינו צריך, היינו] מן הצד (בחלון שבכותל), אבל באמצע לא [ויהיה צריך] ? או דילמא לא שניא? אמר ליה: אינו צריך.

סבור מינה סולם קבוע הוא דאינו צריך, הא סולם עראי צריך; איתמר: אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן: אחד סולם קבוע ואחד סולם עראי - אינו צריך.

משנה:

כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה ורוחב ארבעה [טפחים], מערבין שנים ואין מערבין אחד; היו בראשו פירות - אלו עולין מכאן ואוכלין ואלו עולין מכאן ואוכלין, ובלבד שלא יורידו למטן; (האי דנקט רחב ארבע - משום סיפא נקט ליה: דבעי למיתני 'היו בראשו פירות אלו עולין מכאן ואוכלין ובלבד שלא יורידו למטה' - דחשיב רשותא באנפי נפשיה ולא מיבטל לא לגבי האי ולא לגבי האי, אבל לענין מיהוי מחיצה - בכל דהו פותיא [רוחב] הוי סתימה ואין מערבין אחד);

נפרצה הכותל: עד עשר אמות מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד, מפני שהוא כפתח; יותר מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים (יותר מכאן הוי פירצה, והוי להו כולהו כדירי חצר אחת, ואם עירבה כל אחת לעצמה - הוו להו כחולקין את עירובן ואוסרין אלו על אלו) .

גמרא:

אין בו ארבעה מאי? אמר רב: אויר שתי רשויות שולטת בו: לא יזיז בו אפילו מלא נימא (כיון דלא חשיב למיהוי רשותא - בטיל לגבי תרווייהו, ורשות שתי החצירות שולטות בו, ואוסרין זה על זה ואפילו על ראשו אסור לסלטל) !

(עירובין עז, א)

ורבי יוחנן אמר: אלו מעלין (מחצירין לראשו) מכאן ואוכלין, ואלו מעלין מכאן ואוכלין (והוא הדין דמורידין: דמקום פטור הוא, ובטיל לכאן ולכאן - להקל). תנן 'אלו עולין מכאן ואוכלין ואלו עולין מכאן ואוכלין' עולין - אין, מעלין - לא! הכי קאמר: יש בו ארבעה על ארבעה - עולין - אין, מעלין - לא; אין בו ארבעה על ארבעה - מעלין נמי; ואזדא רבי יוחנן לטעמיה: דכי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן: מקום שאין בו ארבעה על ארבעה (רוחב, ועומד בין רשות היחיד לרשות הרבים ויש לנו היכר, כגון גבוה מן הארץ שלשה) - מותר לבני רשות הרבים ולבני רשות היחיד לכתף עליו, ובלבד שלא יחליפו. (ואילו היה רוחב ארבעה היה נקרא רשות לעצמו, והוא כרמלית, ואסור לכאן ולכאן; אבל עכשיו נקרא 'מקום פטור' ומותר לכאן ולכאן לכתף עליו משאוי שלהן; ובלבד שלא יחליפו דרבנן היא, דאילו חיובא - ליכא, דבעינן עקירה מרשות זו והנחה לרשות זו, והכא עקירה מרשות היחיד גמורה והנחה למקום פטור ועקירה ממקום פטור והנחה לרשות הרבים גמורה.) ורב לית ליה דרב דימי (בתמיה: והא מתניתא היא במסכת שבת בפרק קמא [דף 81א] 'עומד אדם על האסקופה, נוטל מעני ונותן לו, מבעל הבית ונותן לו, ובלבד שלא יטול מזה ויתן לזה')? אי ברשויות דאורייתא (כגון רשות רבים ויחיד) - הכי נמי; הכא במאי עסקינן? - ברשויות דרבנן (חצירות דרשות יחיד ויחיד הוא, ומדרבנן הוא דאסור), וחכמים עשו חזוק לדבריהם יותר משל תורה.

אמר רבה בר רב הונא אמר רב נחמן: כותל שבין שתי חצירות, צידו אחד גבוה עשרה טפחים וצידו אחד שוה לארץ (כלומר: גבוה הוא מן האחת ונמוך הוא לחברתה, כגון שקרקעיתה של זו גבוהה; כל כמה דלא גבוה עשרה קרי ליה 'שוה לארץ') - נותנין אותו (להעלות ולהוריד מעליו) לזה ששוה לארץ (וחבירו אסור), משום דהוה לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו בקשה, וכל לזה בנחת ולזה בקשה - נותנין אותו לזה שתשמישו בנחת.

אמר רב שיזבי אמר רב נחמן: חריץ שבין שתי חצירות (חריץ על פני אורך החצירות מבדיל בין זו לזו) הוי מחיצה מעלייתא [אם רוחבו לפחות ארבעה טפחים], צידו אחד עמוק עשרה וצידו אחד שוה לארץ (שאינו עמוק ממנה עשרה, כגון שקרקעיתה נמוך) - נותנין אותו לזה ששוה לארץ, משום דהוה ליה לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו בקשה וכו' [וכל לזה בנחת ולזה בקשה - נותנין אותו לזה שתשמישו בנחת];

וצריכי: דאי אשמעינן כותל - משום דבגובהא משתמשי אינשי, אבל חריץ - בעומקא - לא משתמשי אינשי, אימא לא (אימא לא משתמי, דלדידיה נמי תשמישו בקשה הוא)! ואי אשמעינן בחריץ - משום דלא בעיתא תשמישתא (מה שמינח בו משתמר), אבל כותל דבעיתא תשמישתא (שנופלים החפצים) - אימא לא! - צריכא.

בא למעטו (אכותל קאי, וקא סלקא דעתא שעשה תל עפר למטה בקרקע סמוך לכותל, או בנה איצטבא, או הניח שם פספסים; כל הני מיעוטי [כאן ולהלן] - כגון דליכא עשרה מראשו לראש הכותל): אם יש במיעוטו ארבעה (אורך בצד משך הכותל) - (הוי כפתח, וכיון דממנו ולמעלה לא גבוה עשרה) מותר להשתמש בכל הכותל כולו (שהרי תשמישו בנחת: שעולה לו דרך פתחו), ואם לאו - אין משתמש אלא כנגד המיעוט.

מה נפשך: אי אהני מעוטא (למיהוי פתחא) - בכוליה כותל לישתמש, אי לא אהני (הא בטיל ליה) - אפילו כנגד המיעוט נמי לא!

אמר רבינא: כגון שעקר חוליא מראשו (לאו מלמטה עסקינן, דהתם ודאי בציר מארבעה לא מהני למידי, אלא כגון שעקר חוליא מראשו; מגובהו של כותל קרי 'ראשו', כדתנן: *הוי בראשו פיזות*; הלכך: אי הוי מעוטא ארבעה אורך - הוי פיתחא לכל הכותל; בציר מהכא - פיתחא הוא דלא הוי, אבל לאשתמושי ביה שרי, דכיון דלא גבוה עשרה - לא הוי רשותא).

אמר רב יחיאל: כפה ספל (כפה ספל סמוך לכותל ומיעוט גובהו מעשרה) - ממעט. ואמאי? דבר הניטל בשבת הוא, ודבר הניטל בשבת אינו ממעט? לא, צריכא דחבריה בארעא.

וכי חבריה בארעא מאי הוי (אכתי ניטל בשבת הוא)? והא תניא: *'פגה שהטמינה כתבן'* (תאנה בוסר שטומנין אותה בתבן להתבשל, ותבן מוקצה הוא ואסור לסלטלו, כגון שהקצהו ללבון לבנים), *וחרורה שהטמינה* (אתמול) *בגחלים* (בגחלים ועכשיו כבו, ומכל מקום מוקצין הן, אבל לא כבו - לא: דמתוך שנהפכים - מכבה את התחתונות ומבעיר את העליונות, כדאמרינן בכריתות (דף 82א)), *אם מגולה מקצתה* - *נטלת בשבת*?

הכא במאי עסקינן? - דאית ליה אוגניים (כעין ספלים שלנו; דעכשיו עפר מונח עליהן, והוי מזיז עפר ממקומו - ודומה לחופר).

וכי אית ליה אוגוניים מאי הוי?: והתנן: 'הטומן לפת וצנון תחת הגפן' (להצניע): בזמן

(עירובין עז, ב)

שמקצת עלין מגולין אינו חושש לא משום כלאים (משום כלאי הכרם), ולא משום מעשר (לשמא נשרש וניתוסף; ואם היה חושש למעשר - צריך לעשר את תוספתו! [אד]) ליכא למיחש להכי דלא נשרש, ולא משום שביעית (אם שנה שביעית היא), וניטלין בשבת' (מקצת עלין מגולין - משום שבת נקט ליה, דבעי למיתני 'ניטלין בשבת': שנוטלן ואוחזן בעלין שלהן)?

לא, צריכא דבעי מרא (פושיי"ר [מכוש]) וחצינא (דולדויד"א [מעצד]).

'סולם המצרי אינו ממעט' (סולם המצרי, הואיל וקטן הוא ונוח ליטלו משם - אינו ממעט), והצורי ממעט':

היכי דמי 'סולם המצרי'?

אמרי דבי רבי ינאי: כל שאין לו ארבעה חווקים (אישקלוני"ש).

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: מאי טעמא דסולם המצרי דלא ממעט?

אמר ליה: לא שמייע לך הא דאמר רב אחא בר אדא אמר רב המנונא אמר רב: משום דהוה ליה דבר שניטל בשבת, וכל דבר שניטל בשבת אינו ממעט!

אי הכי - אפילו צורי נמי!

התם כוברו קובעו (ומתוך שהוא כבד - אין נוטלין אותו משם, ולא משום איסור אלא משום שקשה ליטלו).

אמר אביי: כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה טפחים, והניח סולם רחב ארבעה מכאן (בחצר זו) וסולם רחב ארבעה מכאן (וכן בזו, ובהן עולין ויורדין מזו לזו), ואין בין זה לזה שלשה טפחים - ממעט (כלומר: אפילו אינן מכוונין זה נגד זה, אבל אין מרוחקין זה מכנגד זה שלשה טפחים) - הוה כמכוונין, והוי פתח, ואם רצו - מערבין אחד, אבל מרוחקין זה מכנגד זה שלשה טפחים - לאו פתח הוא; שלשה - אינו ממעט; ולא אמרן אלא דלא הוי כותל ארבעה (בכותל צר שאין נוה להלך עליו), אבל הוי כותל ארבעה - אפילו מופלג טובא נמי (שהרי עולה לראשו ומהלך בראשו עד שמגיע לסולם חבירו).

אמר רב ביבי בר אביי: בנה איצטבא (של עץ) על גב איצטבא (סמך) לכותל, ויש אויר מפסיק בין זו לזו: שהיה לעליונה רגלים), אם יש באיצטבא התחתונה (אורך) ארבעה (ובה נתמעט גובהו של כותל מעשרה) - ממעט (דל עליונה מהכא); אי נמי אין בתחתונה ארבעה ויש בעליונה ארבעה, ואין בין זה לזה שלשה (חשבינן להו כחד) [והוא] ממעט (ואף על פי שהמיעוט הזה קצר מלמטה, והאיל ומתמלא שיעורו מלמעלה - שפיר דמי; אבל יש ביניהן שלשה - תרי נינהו, ומיעוט באויר לאו שמיה מיעוט).

ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא: סולם ששליבותיו פורחות (שליבות = חווקין, שקלוני"ש בלע"ז; מדרגות שלנו שקורין גרדי"ץ - קרי ליה נמי 'סולם', וסולם שאינו עשוי כעין מדרגה אלא כעין שליבות שלנו: שיש אויר בין חווקיהן - והיינו 'פורחות': שפורחות זו על זו ונקפו אצל הכותל), אם יש בשליבה התחתונה ארבעה (ובה נתמעט הכותל מעשרה) - ממעט; אי נמי אין בשליבה התחתונה ארבעה ויש בשליבה העליונה ארבעה ואין בין זה לזה שלשה - ממעט (כדפרישית גבי איצטבא; ושליבה תחתונה נמי כשאין מובדלת מן הקרקע שלשה קאמר).

ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא:

(עירובין עח, א)

זיז היוצא מן הכותל ארבע על ארבעה (טפחים), והניח עליו סולם כל שהוא (אפילו אין ברחבו ארבעה, והעמידו בקרקע וסמך ראשו בזיז) - מיעטו (הוי כחד מיעוטא, והרי בעליון - ארבעה, וכגון שאין חווקי הסולם מרוחקין שלשה); ולא אמרן אלא דאותביה עליה (סמך ראשו עליו כדפרישית), אבל אותביה בהדיה (אצלו, וראשו נסמך לכותל) ארווחי ארווחיה (לזיז, ולא הוי האי סולם מתחתיו דרגא לזיז, ואין כאן מיעוט: שהוא מובדל מן הקרקע הרבה).

ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא: כותל תשעה עשר - צריך זיז אחד להתירו (בסולם כל שהוא, והזיז יוצא באמצעיתו: שאינו גבוה עשרה לא ממנו ולמטה ולא ממנו ולמעלה); כותל עשרים - צריך שני זיזים להתירו (אחד קודם עשרה תחתונים ואחד למעלה הימנו בתוך עשרה עליונים; דאי הוה גבוה עשרה - לא הוה סגי ליה בסולם כל שהוא, מידי דהוה אכותל).

אמר רב חסדא: והוא שהעמידן זה שלא כנגד זה (שיוכל לקבוע סולם שני מזה לזה).

אמר רב הונא: עמוד ברשות הרבים, גבוה עשרה ורחב ארבעה (רשות היחיד הוא, והנוטל ממנו והנותן על גביו - חייב), ונעץ בו יתד (קבילי"א בלע"ז) כל שהוא (מיעטו לרחבו מארבעה) - מיעטו (וביטלו מתורת רשות היחיד)!

אמר רב אדא בר אבהו: ובגובה (היתד) שלשה (אבל אם אינו גבוה שלשה - כגגה דעמוד חשיב, ולא ממעט).

אביי ורבא, דאמרי תרוייהו: אף על פי שאין גבוה שלשה; מאי טעמא? - לא משתמש ליה.

רב אשי אמר: אפילו שגבוה שלשה; מאי טעמא? - אפשר דתלי ביה מידי (וכיון דחזי לתשמישתיה דעמוד - מיניה חשיב, ולא ממעט).

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: (לדידך דאמרת חד - תשמישתיה הוא, ולא ממעט), מלאו כולו ביתדות מהו (יתדות טובא מאי: מי אמרין כיון דלא משתמש בהאי רוחב - לא רוחב הוא)?

אמר ליה: לא שמיע לך הא דאמר רבי יוחנן: 'בור וחולייתה - (קרקע שניטלה מחפירת הבור, והקיפו בו פי הבור סביב) מצטרף לעשרה (להשלים עשרה לעומק הבור, לשוויה רשות היחיד; והוא הדין נמי דחלל הבור ועובי היקף החוליא מצטרפין להשלים ארבעה לרוחבו, לחייב הנוטל מעל גב החוליא כלום ואת הנותן על גבה, כדתנן ב'הזורק' (שבת פ"א מ"ב דף צ"א); חולית הבור והסלע שהן גבוהין עשרה ורחבין ארבעה, הנוטל מהן והנותן על גבן - מייב', ומההיא יליף רבי יוחנן לטעמיה, דאמר: מאי איריא דתני חולית הבור והסלע? ליתני 'הבור והסלע'! אלא הא קא משמע לן דהבור וחולייתה מצטרפין לעשרה; וכי היכי דשמעינן מינה לגובה - שמעינן מינה נמי דמצטרפין לפותיא [לרוחב, לפתח] דהא קתני 'זרוחבן ארבעה'; והאי דנקט הכא לדברי יוחנן ולא נקט מתניתין - משום דבמתניתין לא תני צירוף בהדיא), 'ואמאי (הוי גגה דחוליא רשות היחיד)? הא לא משתמש ליה (הא לא חזו ארבעה ידיה לתשמישתיה, מפני החלל שהוא מהן)!! אלא מאי אית לך למימר? דמנח מידי (כגון דף או אבן על פיה) ומשתמש? הכא נמי דמנח מידי (מניח דף ארבעה או שוטח בגד על היתדות) ומשתמש (עליו בנחת).

אמר רב יהודה אמר שמואל: כותל עשרה - צריך סולם ארבעה עשר להתירו (שצריך למשוך רגלי הסולם ארבעה מן הכותל, לפי שאין סולם זקוף נוח לעלות).

רב יוסף אמר: אפילו שלשה עשר ומשהו (שכשתמשוך רגליו מן הכותל ארבעה - לא יהא ראשו נמוך מן הכותל טפח, וכיון דלא הוי טפח - לית לן בה);

אביי אמר: אפילו אחד עשר ומשהו (שכשתרחיק רגליו ארבעה - יהא ראשו נמוך מן הכותל פחות משלשה, וכלבוד דמי);

רב הונא בריה דרב יהושע אמר: אפילו שבעה ומשהו (דסבירא ליה כרב, דאמר לקמן: סולם זקוף - ממעט, ואי זקיף ליה - מגיע לפחות משלשה לראש הכותל).

אמר רב: 'סולם זקוף ממעט' - גמרא (שמעתי מדבתי), ולא ידענא מאי טעמא (דהא אין נוח לעלות)!

אמר שמואל: ולא ידע אבא טעמא דהא מלתא? מידי דהוה איצטבא על גבי איצטבא (שהן מכוונות, ואמרו לעיל דממעטין)!

אמר רבה אמר רבי חייא: דקלים שבבבל אינן צריכין קבע (פיסקי דקלים של בבל שהניחן סמוך לכותל למעטו - אין צריך לקובען בקרקע, ואף על גב דדבר הניטל הוא - תורת כלי עליהן: דראויין למושב); מאי טעמא? - (אפילו הכי) כבידן קובעתן (שאינן באדם ונוטלין; וכן סולמות);

ורב יוסף אמר רבי אושעיא: סולמות שבבבל אינן צריכין קבע; מאי טעמא? - כבידן קובעתן.

מאן דאמר סולמות - כל שכן דקלים; ומאן דאמר דקלים - אבל סולמות - לא.

בעא מיניה רב יוסף מרבה: סולם (כל שהוא) מכאן וסולם (כל שהוא) מכאן (ואין בשניהן לא בזה שני טפחים ולא בזה שני טפחים רוחב), וקשיין (וקבע קשין של תבואה כעין חווקין) באמצע (מזה לזה להשלימן לארבעה) - מהו?

אמר ליה: אין כף הרגל עולה בהן (בקשים וסתם עליית הרגלים באמצע סולם הוא, וזה אין ראוי לכך).

קשין מכאן וקשין מכאן (להשלים רוחבו לארבעה) וסולם באמצע - מהו?
אמר ליה: הרי כף הרגל עולה בהן (בסולם, וראויין הקשין לאחוז היד בהן ולעלות בסולם).

(עירובין עח, ב)

(סולם צר, ו) חקק להשלים (רוחבו לארבעה) בכותל (מכאן ומכאן כנגד חווקי הסולם) - בכמה (כמה צריך להשלים הרוחב בגובה הכותל)?

אמר ליה: בעשרה (עד עשרה ישרימו, וכיון דאיכא בגובה עשרה רוחב ארבעה - הוי ביה שיעור פתח, ואף על גב דגובה כותל טובא - לית לן בה).

אמר ליה: חקקו כולו בכותל (כעין שליבות ורחבו במשך הכותל ארבעה) - בכמה (גובה צריך לחוק רוחב ארבעה)?

אמר ליה: מלא קומתו (של כותל צריך שיהא משך החווקין ארבעה). ומאי שנא?

אמר ליה: התם (כי איכא סולם מגיע לראש הכותל) מסתלק ליה (נוח לעלות בו, ומיהו לא חשיב למיהוי פתח בציר מרוחב ארבעה, הלכך כי משוי ליה רוחב ארבעה בגובה עשרה - פיתחא הוי), (אבל) הכא לא מסתלק ליה (אין נוח לאדם לעלות כל כך).

בעא מיניה רב יוסף מרבה: עשאו לאילן סולם - מהו?
תיבעי לרבי תיבעי לרבנן:

תיבעי לרבי (דאמר בפרק 'בכל מערבין' (לעיל לב, ב): הנותן עירוב תחומין באילן - קנה עירוב, דהתם טעמא משום מיקנא שביתה בין השמשות הוא, ודבר שהוא משום שבות - כגון שמוש במחבר - לא גזרו עליו בין השמשות; אבל לגבי עירובי חצירות - טעמא משום דפתח משוי להו חד על ידי עירוב, ואי לא חזי לתשמישיתה כולי יומא - לאו פתחא מיקרי, הלכך לא שרא להו עירובייהו בין השמשות): עד כאן לא קאמר רבי התם כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו, הני מילי בין השמשות, אבל כולי יומא לא?

או דילמא אפילו לרבנן פיתחא הוא, ואריא הוא דרביע עליה [אריה רובץ עליו] (איסור שבות אומר לנו "סורו"! ומכל מקום פתח שמייה, ומשוי להו חד להשתמש דרך חורין, ודיו)?

עשאו לאשירה (אילן שעובדין אותו ואסור בהנאה) סולם - מהו (אם תימצי לומר בשאר אילן פתח הוא, הכא דמטיא להו הנאה על ידיה - מאי)?

תיבעי לרבי יהודה תיבעי לרבנן:

תיבעי לרבי יהודה (דאמר בפרק 'בכל מערבין' בגמרא (דף לא, א) רבי יהודה אומר: הנותן את עירובו בקבר קנה עירוב - ואף על גב דקבר אסור בהנאה): עד כאן לא קאמר רבי יהודה התם דמותו לקנות בית [עירוב] באיסורי הנאה, אלא התם - דבתר דקנה ליה עירוב לא ניחא ליה דלינטר (לא איכפת ליה בשמירתו, ואישתכח דלא מיתהני מקיברא אלא קניית עירוב לחודיה, וההיא - לאו הנאה היא, כדמפרש התם: דאין מערבין בתחומין אלא לדבר מצוה, ומצות - לאו ליהנות ניתנו! אבל עירובי חצירות - להנאתו היא, ולא לדבר מצוה, והויא הנאה)? או דילמא אפילו לרבנן (אף על גב דאסור בהנאה - הא לא משתמש בה מידי, ו) פיתחא הוא ואריא דרביע עליה (ומכל מקום החצירות מחוברין)?

אמר ליה: אילן מותר, ואשירה אסורה.

מתקיף לה רב חסדא: אדרבה! אילן שאיסור שבת גורם לו - ניתסר, אשירה שאיסור דבר אחר גורם לו לא ניתסר!?

איתמר נמי: כי אתא רבין אמר רבי אלעזר - ואמרי לה אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: כל שאיסור שבת גרם לו - אסור, כל שאיסור דבר אחר גרם לו - מותר.

רב נחמן בר יצחק מתני הכי: אילן - פלוגתא דרבי ורבנן; אשירה - פלוגתא דרבי יהודה ורבנן.

משנה:

חריץ שבין שתי חצירות (ארוך הוא ומפסיק על פני החצר כולה) עמוק עשרה ורוחב ארבעה (טפחים) - מערבין שנים ואין מערבין אחד (דפחות מכאן [מארבעה טפחים] נוח לפסעו משפתו אל שפתו), אפילו מלא קש או תבן (מלא תבן וקש - לאו סתימה היא: דלא מבטיל ליה התם, דסופו ליטלו); מלא עפר או צרורות - מערבין אחד ואין מערבין שנים;

נתן עליו נסר (משפתו לשפתו, כעין גשר, והוי כפתח) שרחב ארבעה טפחים, וכן שני גזוזטראות זו כנגד זו (נסרין בולטין משפת תקרת העלייה לרשות הרבים, וקורין לו אלדוי"ר, ואם ישנן זו אצל זו בשתי עליות של שני דיורין, ונתן נסר רחב ארבעה כמין גשר מזו לזו) - (הוי נמי פתח, [ולכן]) מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד;
[נסר] פחות מכאן (שאינו רחב) מערבין שנים ואין מערבין אחד.

גמרא:

ותבן לא חייץ (לא סתים) ? והא אנן תנן [המשנה הבאה, עירובין פ"ז מ"ה]: 'מתבן (גדיש של תבן) שכיין שתי חצירות גבוה עשרה טפחים - מערבין שנים ואין מערבין אחד' (וקתני מערבין שנים [ואין מערבין אחד], אלמא חייץ) !
אמר אביי: לענין מחיצה (אף על גב דעתיד ליטלו, כל כמה דהוי התם - מחיצה היא, דהא מפטיק, מידי דהוה אעביטין ואוכפות וכלי בהמה, דתנן בפרק קמא (דף טו, ב) דמקיפין בהן) - כולי עלמא לא פליגי דהויא מחיצה, אבל לענין חציצה (לחוך בפני אויר החרץ ולידון כסתום דמשוית ליה כארעא), אי בטליה (להדיא ואמר "לא שקילנא ליה מהכא") - (בטילו) חייץ, ואי לא בטליה - לא חייץ.

מלא עפר [או צרורות - מערבין אחד ואין מערבין שנים]:
ואפילו בסתמא (דלא ידעינן אי שקיל תו אי לא) ? והתנן [אהלות פ"ט מ"ו]: 'בית (שטומאת מת בתוכו) שמילאהו תבן או צרורות (או עפר) וכיטלו - בטל (והוי טומאה רצוצה שאין לה אהל לעצמה, ובוקעת ועולה עד לרקיע, והמאהיל עד הגג - טמא; וכל טומאה [טומאת מת] שאין לה אהל טפח - בוקעת ועולה עד הרקיע, כדאמר בברכות בפרק 'מי שמתו')'; ביטלו - אין,

(עירובין ע"ט, א)

לא ביטלו - לא (לא בטיל, ואין הטומאה בוקעת למעלה מן הגג, שיש לה אהל לעצמה) !
אמר רב הונא: מאן תנא אהלות ? - רבי יוסי היא. (משום דאיידי בה רבי יוסי - כדאמרין לקמן - נקיט לה.)
אי רבי יוסי - איפכא שמעינן ליה, דתניא: 'רבי יוסי אומר: תבן ואין עתיד לפנותו (מלאוהו תבן ויודעין אנו שאינו צריך לו, מכל מקום לא ביטלו בפירוש) - הרי הוא כסתם עפר, ובטל (כעפר שאין אנו יודעין אם עתיד לפנותו אי לא, דסתמיה בטיל); עפר ועתיד לפנותו (ויודעין אנו שיפנהו דלאו סתמא הוא) - הרי הוא כסתם תבן, ולא בטיל (שאין אנו יודעין אם יפנהו אם לאו, דסתמא לא בטיל)'
(אלמא לרבי יוסי עפר סתם בטיל, סתם תבן שאין אנו יודעין אם יצטרך ליטלו לא בטיל) ! ?
אלא אמר רב אסי: מאן תנא עירובין - רבי יוסי היא.
רב הונא בריה דרב יהושע אמר: טומאה אשבת קרמית? הנח איסור שבת (כגון מתניתין, כיון דעפר אינו ניטל בשבת - סתמיה בטיל) דאפילו ארנקי (כיס מלא מעות) נמי מבטל איניש (בטיל שם, אבל תבן וקש ניטל למאכל בהמה).
רב אשי אמר: בית אחריץ קא רמית? בשלמא חריץ למיטיימיה קאי [שמן הסתם עומדים לסתום אותו] (הלכך סתם עפר בטיל ליה ואפילו לרבנן), אלא בית למיטיימיה קאי (בתמיה) ?

נתן עליו נסר שרוחב ארבעה [טפחים] ... מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד:

אמר רבא: לא שנו (דבעי נסר ארבעה) אלא שנתן לרחבו (ארכו של דף לרוחב החרץ משפה לשפה כעין גשר), אבל לארכו (שנתן לארכו של חריץ דף ארבע אורך על גבי יתדות אצל שפתו) - אפילו כל שהוא (שהיתה דף קצרה [צרה] אפילו אינה אלא כאצבע) נמי, שהרי (סתם קצת רוחב החרץ, ו) מיעטו (לרוחב החרץ) מארבעה (במשך מדת הפתח, ומתניתין - רחב ארבעה תנן) !

וכן שתי גזוזטראות זו כנגד זו [מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד]:
אמר רבא: הא דאמרת 'זו כנגד זו' - אין, זו שלא כנגד זו (שהיתה זו בולטת לרשות הרבים יותר מחברתה) - לא (לא סגי להו בנסר ארבעה), וזו למעלה מזו נמי לא אמרן אלא שיש בין זה לזה שלשה טפחים אבל אין בין זה לזה (אין רחוקה זו מזו) שלשה - 'גזוזטרא' עקומה היא.

משנה:

מתבן שבין שתי חצירות (גדיש של תבן, ומפטיק על פני רוחב כל החצירות) גבוה עשרה טפחים - מערבין שנים ואין מערבין אחד; אלו מאכילין מכאן ואלו מאכילין מכאן (מן התבן לבהמתו, ולא חיישינן דילמא ממעיט תבן מעשרה - דהויא לה חדא רשותא ואסרי אהדדי, ולא מסקי אדעתיהו ומטלטלי בחצר; להא לא חיישינן, דהא אפילו אימעיט, אי לא הוי מיעוט על פני עשר אמות ויותר - לא אסרי, דהא עד עשר פיתחא הוי, ואין בהמה ממעט כל כך באכילתה בשבת אחד);

נתמעט התבן מעשרה טפחים (על כל החצר או במשך עשר אמות ועוד) - מערבין אחד (אם נתמעט בחול) ואין מערבין שנים.

גמרא:

אמר רב הונא: ובלבד שלא יתן (בידים) לתוך קופתו ויאכיל (דלמא שקיל טובא וממעט ליה מעשרה וקא מטלטל בחצר האוסרת ומאכילין דקתני במתני' שהבהמה באה ואוכלת והתם לא חיישינן לדלמא ממעיט דבהמה קלי קלי אכלה לישנא אחרינא לא יתן לתוך קופתו משום דמוקצ' מאתמול למחיצה זו);

ולאוקמי (בהמתו על התבן כדי לאכול) שרי (ולא גזרינן דילמא שקיל בידיה וספי לה - אלמא חמיר עליה איסור דרבנן ולא עבר עליה)? והאמר רב הונא אמר רבי חנינא: מעמיד אדם את בהמתו על גבי עשבים (מחוברים לאכול) בשבת (ולא חיישינן דלמא עקר בידיה ומאכיל לה, דהא חמיר עליה איסור שבת), ואין מעמיד אדם את בהמתו על גבי מוקצה בשבת (אבל איסור מוקצה קיל ליה, וחיישינן דלמא שקיל בידיה וספי לה)! (הכא נמי, כיון דאיסורא דרבנן הוא דאיכא - ניחוש)?

דקאים לה באפה ואזלה ואכלה (מתניתין - לאו דמוקים לה עלה בידיה, אלא קאי באפה שלא תלך במקום אחר, ואיהי אזלה ואכלה, וכולי האי לא גזור רבנן).

'ולא יתן לתוך קופתו תבן' ? והתניא: 'בית שבין שתי חצירות (ושני בתים משתי החצירות פתוחין לו) ומילאהו תבן - מערבין שנים ואין מערבין אחד, זה נותן לתוך קופתו ויאכיל וזה נותן לתוך קופתו ויאכיל; נתמעט התבן מעשרה טפחים - שניהם אסורים; כיצד הוא עושה (להתיר מיהת את האחד)? - נועל את ביתו (הפתוח לאותו בית) ומכטל את רשותו (ולקמן [עמוד ב] פריך: תרתי למה לי: נעילה וביטול?); הוא אסור (להוציא מאותו בית לחצר שלו, שהרי ביטל רשותו וכל הבית כחצר אחרת הוא) וחבירו מותר; וכן אתה אומר בגוב של תבן (בור רחב להכניס בו תבן) שבין שני תחומי שבת (ואם בין שני תחומין הוא: חציו בתחום עיר זו וחציו בתחום עיר זו - אלו נוטלין ואוכלין מתוך תחומן ביום טוב וכן אלו, ואין חוששין שמא אלו יקחו מן התחום השני)'; קתני מיהת 'זה נותן לתוך קופתו ויאכיל וזה נותן לתוך קופתו ויאכיל'!?

אמרי: בית, כיון דאיכא <מחיצות ו>תקרה, כי מיפחית - מינכרא ליה מלתא (ניכר שגג הגדיש מתרחק מן התקרה ואי מפחית מעשרה רמי אנפשיה ופריש;), (אבל) הכא (מתניתין, דקאי מתבן בחצר ואין עליו תקרה) לא מינכרא ליה מלתא.

נתמעט התבן מעשרה טפחים - שניהן אסורין:

הא עשרה - שרי, ואף על גב דמידליא תקרה טובא, שמע מינה מחיצות (המפטיקות בבית) שאין מגיעות לתקרה שמן מחיצות (ותיובתא דמאן דאמר בפרק הדר (לעיל דף עב,א) גבי חמש חבורות ששבתו בטרקלין דבמחיצות עשרה שרו בית הלל, ומשום דאין מגיעות לתקרה לא מפלגי דיורין)!

אמר אביי: הכא - בבית שלשה עשר חסור משהו עסקינן, ותבן עשרה.

ורב הונא בריה דרב יהושע אמר: אפילו תימא בבית עשרה

(עירובין עט, ב)

ותבן שבעה ומשהו (ולקמן פריך: הא נתמעט מעשרה קתני): דכל פחות משלשה - כלבוד דמי.

בשלמא לאביי - היינו דקתני 'מעשרה', אלא לרב הונא בריה דרב יהושע מאי 'מעשרה'? מתורת עשרה.

שניהן אסורין (לעיל קאי, דקתני: נתמעט התבן מעשרה אסרי אהדדי):

שמע מינה דיורין הבאין בשבת (כי הכא: דאמש לא היו דיורין אלו שולטין מן התבן והלאה, ועכשיו הן שולטין בכל הבית) - אסורין (ולא אמר 'שבת, הואיל והותרה - הותרה', ופולוגתא היא בפרק קמא (דף יז,א) גבי שיירא שחנתה בבקעה)!

דלמא דאימעט מאתמול.

כיצד הוא עושה? - נועל את ביתו ומבטל רשותו:
תרתי?

הכי קאמר: או נועל את ביתו (דגלי דעתיה דאסתלק מהכא והיינו ביטוליה)
או מבטל את רשותו.
ואיבעית אימא: לעולם תרתי: כיון דדש ביה - אתי לטלטולי
(ולענין היתר חבירו - בחדא סגי ומיהו לדידיה בעי למיעבד הרחקה דלא ליתי לטלטולי; והוא הדין
דסבירא ליה להאי תנא בכל מבטלי רשות דבעי לנעול).

הוא אסור וחבירו מותר:

פשיטא!

לא, צריכא דהדר אידך (האי מקבל רשותו) ובטיל ליה (רשותיה)
לחבריה (להאי מבטל לאחר שעשה צרכיו), והא קא משמע לן: דאין
מבטלין וחוזרין ומבטלין.

וכן אתה אומר בגוב של תבן שבין שני תחומי שבת:

פשיטא (מאי אולמיה דתחומין מחצירות? הא והא דרבנן היא)!?
לא צריכא לרבי עקיבא, דאמר תחומין דאורייתא (במסכת סוטה
בפרק 'כשם' (דף כז, א)); מהו דתימא ליגזור דלמא אתי לאיחלופי (וליקח
מתחום שאינו שלהן, וקא עברי אדאורייתא)? - קא משמע לן.

משנה:

כיצד משתתפין במבוי?

מניח את החבית (משלו, אם ירצה) ואומר "הרי זו לכל בני מבוי"
ומזכה להן על ידי בנו ובתו הגדולים (ואומר להן "קבלו חבית זו וזכו בה לשם כל
בני מבוי") ועל ידי עבדו ושפחתו העברים ועל ידי אשתו,
אבל אינו מזכה לא על ידי בנו ובתו הקטנים, ולא על ידי עבדו
ושפחתו הכנענים - מפני שידן כידו (ולא זכייה היא).

גמרא:

אמר רב יהודה: חבית של שיתופי מבואות - צריך להגביה מן
הקרקע (כשהוא מזכה אותה להן) טפח (זכל כמה דמנחא ברשותיה - לא הויא זכייה; והכי תני לה
בתוספתא (עירובין פ"ו ה"א גליברמן): אם משלהן אין צריך לזכות, ואם משלו - השליח מגביה מן הקרקע ואומר
"זכיתי לכם").

אמר רבא: הני תרתי מילי - סבי דפומבדיתא (רב יהודה ושיבתו; בשילהי פרק
קמא (דף יז) דסנהדרין) אמרינהו:

חדא - הא; אידך: המקדש - אם טעם מלא לוגמיו - יצא, ואם לאו
- לא יצא.

אמר רב חביבא: הא - נמי סבי דפומבדיתא אמרינהו, דאמר רב
יהודה אמר שמואל: עושין מדורה (היסק גדול) לחיה בשבת; סבור
מינה: לחיה - אין, לחולה - לא; בימות הגשמים - אין, בימות
החמה - לא; איתמר: אמר רב חייא בר אבין אמר שמואל: הקיז דם
ונצטנן - עושין לו מדורה בשבת, ואפילו בתקופת תמוז.
אמר אמיר: הא - נמי סבי דפומבדיתא אמרינהו, דאיתמר: איזו
היא אשירה סתם (אף על גב דלא חזינו ליה דפלחיה מחזקין לה בהכי)? אמר רב: כל
שכומרים שומרים אותה

(עירובין פ, א)

ואין טועמין מפירותיה (דאי לאו דפלחיה לא הוו פרשי מינה); ושמואל אמר:
כגון דאמרי "הני תמרי - לשיכרא דבי נצרפי (שם עבודה זרה שהיתה באותה
מדינה)", דשתו ליה ביום חגם, <אמר אמיר> ואמרו לי סבי
דפומבדיתא: הלכתא כוותיה דשמואל.

מיתיבי [לדברי רב יהודה בתחילת הגמרא אחרי המשנה]: 'כיצד משתתפין
במבוי? - מביאים חבית של יין ושל שמן ושל תמרים ושל גרוגרות
ושל שאר מיני פירות; אם משלו - צריך לזכות, ואם משלהן -
צריך להודיע (אם חפצין בכך, שמא מקפידין בעירובין, ואמר (בפרק קמא): המקפיד על עירובו - אינו

עירוב, שעינו צרה באותה פת ליתן לחביריו, אבל משלו - אין צריך להודיעו, זכין לו לאדם שלא בפניו),
ומגביה מן הקרקע משהו'!!
מאי 'משהו' נמי דקאמר? - טפח.

איתמר:
שיתופי מבואות: רב אמר: אין צריך לזכות, ושמואל אמר: צריך לזכות;
עירובי תחומין: רב אמר: צריך לזכות, ושמואל אמר: אין צריך לזכות.
בשלמא לשמואל, הכא (בעירובי חצירות) תנן (זמכה לה') והכא לא תנן (בעירובי תחומין קתני לקמן (דף כ"ט, א) 'כיצד משתתפין בתחומין' כו' ולא קתני 'זמכה לה') ; אלא לרב מאי טעמא?
תנאי היא, דאמר רב יהודה אמר רב: מעשה בכלתו של רבי אושעיא שהלכה לבית המרחץ (מבעוד יום חוץ לתחום עירה) וחשכה לה (ואסר לה לחזור), ועירבה לה חמותה, ובא מעשה לפני רבי חייא ואסר, אמר לו רבי ישמעאל ברבי יוסי: כבלאי (רבי חייא - בבלי היה, כדאמרינן במסכת סוכה (דף כ"א, א) 'עלו רבי חייא ובניו ויסדוה')! כל כך אתה מחמיר בעירובין? כך אמר אבא: כל שיש לך להקל בעירובין - הקל! ואבעיא להו: משל חמותה עירבה לה, ומשום דלא זיכתה לה? או דילמא משלה עירבה לה, ומשום דשלא מדעתה?
אמר להן ההוא מרבנן - ורבי יעקב שמיה: לדידי מיפרשא לה מיניה דרבי יוחנן: משל חמותה עירבה, ומשום דלא זיכתה לה.
אמר ליה רבי זירא לרבי יעקב ברה דבת יעקב (אביו לא היה הגון, לפיכך לא הזכירו): כי מטית התם - אקיף (הרבה עליה בדרך בשבילו) וזיל לסולמא דצור (דרך מסילת צור) ובעית מיניה מרב יעקב בר אידי; בעא מיניה: משל חמותה עירבה, ומשום דלא זיכתה לה? או דלמא משלה עירבה, ומשום דשלא מדעתה?
אמר ליה: משל חמותה עירבה לה, ומשום דלא זיכתה לה.
(רבי חייא קאי כרב בתחומין וגבי חצירות; טעמא דרב: משום דכיון דקאסר עליה - גמר ומקני, ואין צריך זכירה, ואף על גב דמתניתין פליגא עליה דרב - רב תנא ופליג.)
אמר רב נחמן: נקטינן: אחד עירובי תחומין ואחד עירובי חצירות אחד שיתופי מבואות - צריך לזכות; בעי רב נחמן: עירובי תבשילין צריך לזכות או אין צריך לזכות?
אמר רב יוסף: ומאי תיבעי ליה? לא שמיע ליה הא דאמר רב נחמן בר רב אדא אמר שמואל: עירובי תבשילין צריך לזכות?
אמר ליה אביי: פשיטא דלא שמיע ליה, דאי שמיע ליה - מאי תיבעי ליה?
אמר ליה: אטו עירובי תחומין מי לא אמר שמואל 'אין צריך לזכות', ואמר איהו צריך לזכות!
הכי? השתא: בשלמא התם [בעירובי חצירות] פליגי רב ושמואל, וקא משמע לן כחומרין דמר וכי חומרין דמר, אבל הכא [עירובי תבשילין] - אי איתא דשמיע ליה, מי איכא דמאן דפליג (מי אשכחן דפליג איניש עליה)?

ההוא טורינא (נכרי היה, ממונה על כלי זיין העשוין לשמירת העיר להלחם על הצרים, ודר בעיר) דהוה בשיבבותיה דרבי זירא; אמר ליה: אוגיר לן רשותך!
לא אוגיר להו; אתו לקמיה דרבי זירא, אמרו ליה: מהו למיגר מדביתהו?
אמר להו: הכי אמר ריש לקיש משמיה דגברא רבה, ומנו? - רבי חנינא: אשתו של אדם מערבת שלא מדעתו.

ההוא טורינא דהוה בשיבבותיה [בשכנותו, בחצירו] דרב יהודה בר אושעיא, אמרי ליה: אוגר לן רשותך! לא אוגר להו; אתו לקמיה דרב יהודה בר אושעיא, אמרי ליה: מהו למיגר מדביתהו?
לא הוה בידיה; אתו לקמיה דרב מתנה - לא הוה בידיה; אתו לקמיה דרב יהודה, אמר להו: הכי אמר שמואל: אשתו של אדם מערבת שלא מדעתו.

מיתבי: 'נשים שעירבו ונשתתפו שלא מדעת בעליהן - אין עירובן עירוב ואין שיתופן שיתוף'!!

לא קשיא: הא דאסר (על בני המבוי - לא בעינן דעתיה), הא (ומתניתין) דלא אסר (כגון: חצר שבין שני מבואות ורגילה עם זה ולא עם זה).

הכי נמי מסתברא (דמודה שמואל היכי דלא אסר), דאם כן קשיא דשמואל אדשמואל, דאמר שמואל: אחד מבני מבוי שרגיל להשתתף עם בני מבוי ולא נשתתף (אינו רוצה ומתכוין לאסור עליהן) - בני המבוי נכנסין לתוך ביתו ונוטלין שיתופן ממנו בעל כרחו; רגיל - אין, שאין רגיל - לא!

שמע מינה.

לימא מסייע ליה: 'כופין אותו לעשות לחי וקורה למבוי'?

(עירובין פ, ב)

שאני התם דליכא מחיצות (ומבוי - מגולה הוא, ואינו נוח לשומרו, הילכך כופין אותו; אבל להתיר בטלטול - לעולם אימא לך דבעינן דעת).

~~לישנא אחרינא: מצד שאני.~~ [עיי' מגהות הב"ח; ועיי' הגהות מהרב רנשבורג]

אתמר: רב חייא בר אשי אמר: עושין לחי אשירה; ורבי שמעון בן לקיש אמר: עושין קורה אשירה.

מאן דאמר קורה, כל שכן לחי (דאין לו שיעור לרחבו ועוביו); ומאן דאמר לחי - אבל קורה לא: כתותי מכתת שיעוריה (אבל קורה צריכה טפח לקבל ארית, ובריאה כדי לקבל ארית, והאי אשירה - כיון דבעי שריפה, דכתיב (דברים יג), ואשריהם תשרפון באש - שיעורה לאו שיעורה היא: דכשופה דמיא).

משנה:

נתמעט האוכל (משיעורו; ולקמן מפרש שיעורא במתניתין) - מוסיף ומזכה, ואין צריך להודיע (שהרי כולן נתרצו בתחלה); נתוספו עליהן - מוסיף ומזכה, וצריך להודיע (לדיוורן שניתוספו אם דעתן בעירוב, וכגון שמערב משלהן; וטעמא פרישית לעיל, ותיתי קנתי: 1) מוסיף ומזכה - אם משלו מערב, 2) וצריך להודיע - אם משלהן מערב); כמה הוא שיעורו?

בזמן שהן מרובין - מזון שתי סעודות לכולם; בזמן שהן מועטין - כגרוגרת לכל אחד ואחד. ('מרובין' ו'מועטין' מפרש בגמרא) אמר רבי יוסי: כמה דברים אמורים? - בתחילת עירוב, אבל בשירי עירוב (שנתמעט משעורו) - כל שהוא (אין צריך להוסיף [ורבי יוסי פליג אתנא קמא]); ולא אמרו לערב בחצירות (לאחר שנשתתפו) אלא כדי שלא לשכח את התינוקות (שלא לשכח תורת עירובי חצירות מהתינוקות הבאין) (הלכך מקילינן ביה).

גמרא:

במאי עסקינן (דקתני בנתמעט אין צריך להודיע)?? אי לימא במין אחד (שחוזר ומערב מן המין הראשון) - מאי איריא נתמעט? אפילו כלה (לגמרי) נמי (אין צריך להודיע אם בא לערב)! אלא בשני מינין (שעירב בשניה ממין אחד)? אפילו נתמעט נמי לא [אבל כלה - צריך להודיע], דתניא: 'כלה האוכל, ממין אחד - אין צריך להודיע; משני מינים - צריך להודיע' (וקא סלקא דעתך והוא הדין לנתמעט)!!

איבעית אימא ממין אחד, ואיבעית אימא משני מינין: איבעית אימא ממין אחד; מאי 'נתמעט'? - נתמטמט (כלה לגמרי); ואיבעית אימא משני מינין (ודוקא נקט 'נתמעט'; ודקא קשיא לך מברייטא) כלה שאני (דברייטא - 'כלה' דווקא נקט, אבל נתמעט - אפילו משני מינין אין צריך להודיע).

ניתוספו עליהן מוסיף ומזכה [וצריך להודיע]:

אמר רב שיזבי אמר רב חסדא: זאת אומרת חלוקין עליו חביריו על רבי יהודה, דתנן [עירובין פ"ז מ"א]: 'אמר רבי יהודה: כמה דברים אמורים (דצריך דעת)? - בעירובי תחומין' (שמא אין נוח לו לקנות כאן כדי להפסיד לרוח שכנגדה), אבל בעירובי חצירות - מערבין בין לדעת ובין שלא לדעת' (דלא תימא האי 'כמה דברים אמורים' לפרושי אתי);

פשיטא (דשמעין מיינה ד) **דחלוקין** (דהא 'בעירובי חצירות' נקיט, ואתי וקתני 'צריך להודיע') ! מהו דתימא ' (לעולם רבי יהודה בההוא - מפרש הוא); **הני מילי** (מתניתין דהכא) - בחצר שבין שני מבואות (דלא ידעין בהי נחא ליה), אבל חצר של מבוי אחד אימא לא' - קמשמע לן (רב שיזבי דשמיעא ליה מרביה דמבוי אחד עסקינן).

כמה הוא שיעורו [בזמן שהן מרובין - מזון שתי סעודות לכולם; בזמן שהן מועטין - כגרוגרת לכל אחד ואחד]:

כמה הוא 'מרובין'?

אמר רב יהודה אמר שמואל: שמונה עשר בני אדם.

שמונה עשר ותו לא (בתמיה: כל שכן דטפי מהכי הוו מרובין)?

אימא 'משמונה עשר ואילך'.

ומאי 'שמונה עשר' דנקט?

אמר רב יצחק בריה דרב יהודה: לדידי מיפרשא לי מניה דאבא (דלקולא קתני 'בזמן שהם מרובים': דגרוגרת דידהו הוי יותר משתי סעודות - סגי בשתי סעודות, ולא בעינן גרוגרת לכל חד וחד; כשהן מועטים - דלא מטי גרוגרת דידהו לשתי סעודות - סגי בגרוגרת לכל אחד, ולקולא): כל שאילו מחלקו למזון שתי סעודות ביניהן ואין מגעת גרוגרת לכל אחד ואחד (שיש בהן בני אדם יותר ממנין גרוגרת של שתי סעודות) הן הן 'מרובין' (ותנן במתניתין דלא בעי כגרוגרת לכל אחד), וסגי במזון שתי סעודות; ואי לא (שאינן מנינס רב כמנין גרוגרת של שתי סעודות) <הן הן> 'מועטין' נינהו (לא בעי שתי סעודות אלא כגרוגרת לכל אחד - היינו פירוש דמתניתין), ואגב אורחיה קא משמע לן (רב יהודה, דנקט שמנה עשרה ולא תנא כדאמרינן) דשתי סעודות הויין שמונה עשרה גרוגרות (דבעי לפרושי מתניתין נקט חושבנא ולא שמעין דמזון שתי סעודות הוו שמנה עשרה גרוגרות).

משנה:

בכל מערבין ומשתתפין, חוץ מן המים ומן המלח - דברי רבי אליעזר;

רבי יהושע אומר: ככר (שלם) הוא עירוב; אפילו מאפה סאה (שאפה סאה בככר אחד) והוא פרוסה (ונטל ממנו מעט ושווייה פרוסה) - אין מערבין בה (וטעמא מפרש בגמרא); ככר כאיסור והוא שלם - מערבין בו (ובלבד שיהיו שם ככרות הרבה כגרוגרת לכל אחד ואחד).

(עירובין פא, א)

גמרא:

תנינא חדא זימנא: 'בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים והמלח'!!

אמר רבה: לאפוקי מדרבי יהושע, דאמר ככר - אין, מידי אחרינא - לא, קמשמע לן (מתנתין) בכל (אפילו יין ופירות; ואי מההיא - הוה אמינא: התם הוא דבעירובי תחומין עסקינן, והתם מודה רבי יהושע דליכא למיחש משום איבה כי הכא בעירובי חצירות, דטעמא משום איבה, כדלקמן; אבל בעירובי חצירות אימא לא! להכי הדר תנייה גבי חצירות; לישנא אחרינא גרסינן: לאפוקי מדרבי מאיר, דאמר בפת אין במידי אחרינא לא - בפרק הדר (לעיל דף עא, ב) - קא משמע לן בכל, והיא היא).

איתיביה אביי: 'בכל מערבין עירובי חצירות ובכל משתתפין שיתופי מבואות (בין בפת ובין ביין בין בשאר פירות), ולא אמרו לערב בפת אלא כחצר בלבד' (ובכל מערבין דרישא - הכי קאמר: בכל מיני פת מערבין עירובי חצירות¹); מאן שמעת ליה דאמר 'פת - אין, מידי אחרינא - לא'? - רבי יהושע (וללישנא אחרינא - רבי מאיר), וקתני 'בכל' (אפת; ומתניתין נמי - ממאי ד'בכל' דתני - אכל מילי קאמר, ולאפוקי מהא דרבי יהושע אתא? דילמא 'בכל' דקתני - אפת קאי, כבריינא, והכי קאמר: בכל מיני פת מערבין בחצירות, ומשתתפין במבוי בכל מילי חוץ ממים ומלח)!

אלא אמר רבה בר בר חנה: לאפוקי מדרבי יהושע (אי איכא למימר דאפקא מתניתין מדרבי יהושע - אסיפא דמלתא פליגא), דאמר: שלימה - אין, פרוסה - לא, קמשמע לן 'בכל'; ופרוסה מאי טעמא לא?

¹ ומדוע לא פירש: עירובי חצירות = עירוב של שני חצרות או יותר, ו'בחצר' הוא עירוב של בתים בתוך חצר אחד

אמר רבי יוסי בן שאול אמר רבי: משום איבה (שבאין לידי מחלוקת שאומר "אני נותן שלימה ואתה פרוטה").

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: עירבו כולן בפרוסות מהו? אמר ליה: שמא יחזור דבר לקלוקולו (זה פרוס חזק שלם).

אמר רבי יוחנן בן שאול: ניטלה הימנה כדי חלתה (חלתה אינו חסרון, שזהו תיקונה); וכדי דימועה (אם נדמעת: שנפלה תרומה בחולין ועשו ממנה ככר זו, ונטלו ממנה דימועה: אחד ממאה, לתקנה) - מערבין לו בה.

והתניא 'כדי דימועה מערבין לו בה, כדי חלתה אין מערבין לו בה'?

לא קשיא: הא בחלת נחתום (חלת נחתום קטנה היא, ואין זה חסרון), הא בחלת בעל הבית, דתנן [חלה פ"ב מ"ז]: 'שיעור חלה = אחד מעשרים וארבעה; העושה עיסה לעצמו ועיסה למשתה בנו אחד מעשרים וארבעה; נחתום שהוא עושה למכור בשוק, וכן האשה שעשתה למכור בשוק - אחד מארבעים ושמונה'.

אמר רב חסדא: תפרה בקיסם (ככר שנפרטה ותפר הפרוסות בקיסם ונראית שלימה) - מערבין לו בה.

והא תניא 'אין מערבין לו בה'?

לא קשיא: הא ידיע תיפרה (ניכר מקום תפירתה והוא כפרוסה), הא דלא ידיע תיפרה.

אמר רבי זירא אמר שמואל: מערבין בפת אורז ובפת דוחן.

אמר מר עוקבא: לדידי מיפרשא לי מיניה דמר שמואל בפת אורז מערבין, ובפת דוחן אין מערבין.

אמר רב חייא בר אבין אמר רב: מערבין בפת עדשים.

איני! והא ההיא דהואי בשני דמר שמואל, ושדייה לכלביה ולא אכלה!

ההיא - דשאר מינים הוא (מינין הרבה היו מעורבין בה, דההיא ודאי לאו פת היא) דכתיב (גבי יחזקאל) (יחזקאל ט, ט) ואתה קח לך חטין ושעורים ופול ועדשים ודוחן וכוסמים [ונתתה אותם בכלי אחד ועשית אותם לך לחם מספר הימים אשר אתה שוכב על צדך שלש מאות ותשעים יום תאכלנו] (ובכתיב יחזקאל כד, יז) לחם אנשים לא תאכל, אלמא לאו לחם הוא).

רב פפא אמר: ההיא - צלויה בצואת האדם הואי, דכתיב (יחזקאל ד, יב) [ועגת שערים תאכלנה] והיא בגללי צאת האדם תעגנה לעיניהם.

מאי 'ועגת שעורים תאכלנה'?

אמר רב חסדא: (האי 'שעורים' - לאו דווקא, דהא שאר מינין טובא הוו בה, אלא) לשעורים (לשעורין תאכלנה, במשקל, דרך רעבון, ולא לשובע).

רב פפא אמר: עריבתה - כעריבת שעורים, ולא כעריבת חטים (עריבת שעורין מגונה ולא יפה כתיקון עריבת חטים, שמייפה: תיקון העוגה - עגולה ונאה).

משנה:

נותן אדם מעה לחנוני (שהוא מוכר יין ודר עמו במבוי) ולנחתום (מוכר ככרות ודר עמו בחצר) כדי שיזכה לו עירוב (עם חבריו: "אם יבואו בני המבוי לקחת ממך ככר לעירוב או יין לשיתוף - יהא לי חלק בו") - דברי רבי אליעזר; וחכמים אומרים: לא זכו לו מעותיו (שאינן מעות קונות עד שימשוך, ואפילו עירב החנוני הזה לכל האחרים ויזכה גם לזה - אינו עירוב, שהרי לא נתכוון לזכות לו במתנת חנם כשאר מזכין בעירוב, אלא לקנות המעה, והרי אינה קנויה לו: דכיון דמעוה אינן קונות - לא סמכה דעתיה דהאי ולא הוי דעתיה לאקנויי ונמצא מערב לו במעותיו שלא מדעתו);

(עירובין פא, ב)

המשך המשנה

ומודים בשאר כל האדם שזכו לו מעותיו (מפרש בגמרא: בעל הבית שאמר לו חברו "הילך מעה זו וזכה לי בעירוב", והלך וזיכה לו - שקנה עירוב: דהואיל ואין בעל הבית רגיל למכור ככרות - לא נתכוון זה אלא לעשותו שליח, ונעשה כאומר לו "ערב לי" וגבי חנוני גופיה, אי אמר ליה "ערב לי" - אמרינן בגמרא דקני), שאין מערבין לאדם אלא מדעתו (הלכך גבי חנוני, כי אמר ליה "זכי לי" - לא נתכוון אלא לקנות הימנו, ולא סמך עליו שיעשה שלוחו, ומעות אינן קונות, ולא סמכה דעתיה, נמצא מערב לו שלא לדעתו; אבל אם משך ככר והניחו אצלו לכך - שליח עשאו);

אמר רבי יהודה: כמה דברים אמורים? - בעירובי תחומין, אבל בעירובי חצירות - מערבין לדעתו ושלא לדעתו, לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם שלא בפניו (עירובי תחומין - חוב הוא לו: שמפסיד לצד האחר, ושמא אינו נוח לו).

גמרא :

מאי טעמא דרבי אליעזר? הא לא משך??!

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו: עשאו רבי אליעזר כארבעה פרקים בשנה (דמתרץ רבי יוחנן לקמן, דהעמידו בהן חכמים דבריהם על דין תורה, דמעוות קונות - אף כאן מפני תיקון שבת העמידו דבריהם על דין תורה), דתנן [חולין פ"ה מ"ד]: 'בארבעה פרקים אלו (בפרק 'אותו ואת בנו' בחולין (דף פג.)) ערב יום טוב הראשון של פסח וערב יום טוב של עצרת וערב ראש השנה וערב יום טוב האחרון של חג, וערב יום הכפורים בגליל) משחיטין את הטבח בעל כרחו, אפילו שור שוה אלף דינר ואין ללוקח (באותו השור) אלא דינר אחד (שנתן לו דינר מבעוד יום בשוה דינר בשר) - כופין אותו לשחוט; לפיכך אם מת (השור) - מת ללוקח (אבד הלוקח מה שנתן)'; 'מת ללוקח'? הא לא משך?!

אמר רב הונא: כשמשך.

אי הכי - אימא סיפא: 'בשאר ימות השנה אינו כן' (אין משחיטין אותו על כרחו, ואם רצה טבח - מחזיר לו את הדינר), לפיכך אם מת - מת למוכר; אמאי? הא משך?!

אמר רבי שמואל בר יצחק: לעולם בשלא משך; הכא במאי עסקינן? - בשזיכה לו (טבח ללוקח בשור זה שוה דינר) על ידי אחר (שמסר השור לאחר ואמר לו 'זכה לו בו בשם פלוני' והוא לא עשאו שליח לאותו אחר הזוכה בשבילו): בארבעה פרקים אלו - דזכות הוא לו (להוציא מעות ולקנות בשור, שהכל דרכן בכך) - זכין לו שלא בפניו; בשאר ימות השנה - דחוב הוא לו (שמוציא הוצאות) - אין חבין לו אלא בפניו.

ורב אילא אמר רבי יוחנן: בארבעה פרקים אלו העמידו חכמים דבריהן על דברי תורה, דאמר רבי יוחנן: 'דבר תורה - מעוות קונות' (דכתיב בפודיה מן ההקדש (ויקרא כז) ונתן הכסף וקם לו [עיי' תוספות שבת קכח, א ד"ה ונתן הכסף, שכתבו: אין הפסוק כן וכו']) - קל וחומר בלוקח מן ההדיט), ומפני מה אמרו משיכה קונה? גזירה שמא יאמר לו "נשרפו חיטיך" (שנתת לי מעות עליהן) בעלייה" (הלכך מוקמינן להו ברשות מוכר כי היכי דלימסר נפשיה עלייהו, וניטרח לאצולינהו)!

ומודים בשאר כל האדם [שזכו לו מעותיו]:

מאן 'שאר כל אדם'?

אמר רב: בעל הבית;

וכן אמר שמואל: בעל הבית, דאמר שמואל: לא שנו אלא נחתום, אבל בעל הבית - קונה (פרישית טעמא לעיל).

ואמר שמואל: לא שנו אלא מעה, אבל כלי (קנין טוהר) - קונה; ואמר שמואל: לא שנו אלא דאמר לו "זכה לי" (דלא שויה שליח אלא כשאר מוכרין דעלמא), אבל אמר "ערב לי" - שליח שויה (וסמכא דעתיה), וקני (דקיימא לן חזקה שליח עושה שליחותו) (בפרק 'בכל מערבין' (לעיל דף לב, א), הלכך מערב לדעתיה הוא).

אמר רבי יהודה במה דברים אמורים? [בעירובי תחומין, אבל בעירובי חצירות - מערבין לדעתו ושלא לדעתו, לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם שלא בפניו]:

אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי יהודה; ולא עוד אלא כל מקום ששנה רבי יהודה בעירובין - הלכה כמותו.

אמר ליה רב חנא בגדתאה לרב יהודה: אמר שמואל אפילו במבוי שניטלו קורותיו או לחייו (בשבת, דמיקל בה דבי יהודה בפרק 'כל גגות', ואמר: מותרין לאותו שבת)?

אמר ליה: בעירובין אמרתי לך (כל היכא דאיירי בהלכות קניית עירוב), ולא במחיצות.

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: 'הלכה' - מכלל דפליגי? והאמר רבי יהושע בן לוי: כל מקום שאמר רבי יהודה 'אימתי' -

ו'במה' במשנתנו - אינו אלא לפרש דברי חכמים? ולא פליגי? והא אנן תנן: 'נתוספו עליהן - מוסיף ומזכה וצריך להודיע'?

התם בחצר שבין שני מבואות.

והאמר רב שיזבי אמר רב חסדא: זאת אומרת חלוקין עליו חביריו על רבי יהודה? אלא

(עירובין פב, א)

גברא אגברא קא רמית (דברי יהושע בן לוי אדשמואל) ? מר (שמואל דאמר 'הלכה')
סבר פליגי, ומר (דברי יהושע [בן לוי]) סבר לא פליגי.

גופא: אמר רבי יהושע בן לוי: כל מקום שאמר רבי יהודה
'אימתי' ו'כמה' במשנתינו - אינו אלא לפרש דברי חכמים;
ורבי יוחנן אמר: 'אימתי' - לפרש, ו'כמה' - לחלוק.
ו'אימתי' - לפרש הוא? והא תנן [סנהדרין פ"ג מ"ג]: 'ואלו הן הפסולים
(לעדות): המשחק בקוביא (בעירבון) ומלוה בריבית, ומפריחי יונים' (א"י
תיקדמה יונך ליוני" - דכולן גזלין מדבריהן הן, דאסמכתא לא קניא, ומגזל גזיל ליה) וסוחר
שביעית (דרחמנא אמר 'לאכלה' ולא לסחורה; וזה שחומד ממון, לעבור עבירה על הממון - רשע הוא,
והתורה אמרה: אל תשת [יך עם] רשע [להיות] עד [חמס] [שמות כג, א]); אמר רבי יהודה: אימתי?
- בזמן שאין לו אומנות אלא היא, אבל יש לו אומנות שלא היא -
הרי זה כשר (דקסבר רבי יהודה: אסמכתא שהוא נסמך על דעתו שהוא ינצחנו ועל אותה אסמכתא
הוא מתנה - קניא, ולא גזלין ניהו, ופסוליהו - לפי שאין עסוקין בישובו של עולם: דכיון דאין מכירין
ובקיאין בטורח וצער בני אדם - אינן חסין על חבריהן מלהפסידן ממון); ותני עלה בברייתא:
'וחכמים אומרים: בין שאין לו אומנות אלא היא, ובין שיש לו
אומנות שלא היא - הרי זה פסול' (קא סלקא דעתא היינו תנא קמא דמתניתין, אלמא
'אימתי' - לחלוק)!

ההיא (ברייטא) - דרבי יהודה אמר רבי טרפון היא (דאמר: אסמכתא לא קניא;
אבל במתניתין לא פליג רבי יהודה אדתנא קמא, אלא מפרש לטעמיה), דתניא: 'אמר רבי
יהודה משום רבי טרפון: (שנים שיושבין וראו אחד בא, ואמר אחד מהן: "הריני נזיר שזה
נזיר", ואמר חבריו "הריני נזיר שאין זה נזיר") לעולם אין אחד מהן נזיר, לפי שאין
נזירות אלא להפלאה (שיהא נדרו מפורש על הודאי ולא בתורת ספק אי נזיר אותו הבא
כנגדו); אלמא כיון דמספקא ליה אי נזיר אי לא נזיר הוא - לא
משעביד נפשיה; הכא נמי: כיון דלא ידע אי קני אי לא קני - לא
גמר ומקנה.

הדרן עלך חלון